

Integreret Voldsforebyggelse

Et værktøj til forbedring
af voldsforebyggelsen

Integreret Voldsforebyggelse

Et værktøj til forbedring
af voldsforebyggelsen

Forfattere

Lars Peter Sønderbo Andersen, Dorte Raaby Andersen,
Iben Louise Karlsen, Sofie Østergaard Jaspers og Birgit Aust

Udgivere

Arbejdsmedicin, Regionshospitalet Herning og
Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (NFA)

Udgivet 2021

Finansiel støtte

Arbejdsmiljøforskningsfonden.
Projektnummer 24-2016-03-2016510563

Internetudgave

nfa.dk og arbejdsmedicin.rm.dk

Integreret Voldsforebyggelse er udviklet og afprøvet af forskere fra Arbejdsmedicin, Regionshospitalet Herning og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

For yderligere information se rapportererne om forskningsprojektet:

Integreret Voldsforebyggelse – minirapport

Et interventionsstudie til forebyggelse af vold og trusler i Psykiatrien og Kriminalforsorgen

eller

Integreret Voldsforebyggelse – hovedrapport

Et interventionsstudie til forebyggelse af vold og trusler i Psykiatrien og Kriminalforsorgen

Udgivet: 2021

Websted: nfa.dk og arbejdsmedicin.rm.dk

Om Integreret Voldsforebyggelse

Integreret Voldsforebyggelse blev udviklet og afprøvet af forskere fra Arbejdsmedicin, Regionshospitalet Herning og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø. Integreret Voldsforebyggelse blev gennemført på en række arbejdspladser med høj risiko for vold og trusler på arbejde (arbejdspladserne fra Kriminalforsorgen og Psykiatrien) og viste, at medarbejderne oplevede en forbedring i arbejdspladsernes indsats for at forebygge vold og trusler.

For yderligere informationer om projektet se [minirapporten](#) om forskningsprojektet, som kort præsenterer de vigtigste resultater og læringspunkter fra projektet. En mere udførlig præsentation af disse aspekter, samt den teoretiske baggrund for projektet og den metodiske tilgang til dataanalyserne findes i [hovedrapporten](#).

Hovedrapporten indeholder også et kort [spørgeskema](#), som blev anvendt i undersøgelsen, og som også kan anvendes af jer, som vil afprøve interventionstilgangen Integreret Voldsforebyggelse.

Formålet med Integreret Voldsforebyggelse

Formålet med Integreret Voldsforebyggelse er at forbedre voldsforebyggelsen på arbejdspladsen via systematik, samarbejde og konkrete løsninger på aktuelle udfordringer.

Integreret Voldsforebyggelse indebærer:

- kortlægning af aktuelle udfordringer via et medarbejderseminar
- udarbejdelse og igangsættelse af konkrete handleplaner og tiltag
- løbende opfølgning og evaluering af tiltag.

I praksis består Integreret Voldsforebyggelse af:

- tre timers medarbejderseminar for alle medarbejdere og den lokale ledelse
- tre styregruppemøder á en time, hvor lokal leder, arbejdsmiljørepræsentant og to-tre medarbejdere deltager
- igangsættelse af konkrete tiltag mellem styregruppemøder.

Ved at anvende Integreret Voldsforebyggelse får arbejdspladsen:

- oversigt over aktuelle udfordringer, hvor arbejdspladsens voldsforebyggelse kan forbedres
- konkrete løsningsforslag på konkrete problemstillinger
- samarbejde og systematik i det voldsforebyggende arbejde.

Årsagerne til at vold og trusler opstår er komplekse, og det er forebyggelsesarbejdet dermed også. Det er vigtigt, at I bliver enige om, hvilke udfordringer, der er vigtige for netop jeres arbejdsplads at arbejde indgående med.

I kan med fordel arbejde videre på eksisterende indsatser – I kan fx følge op på, om der er brug for tilpasning, justering og optimering af en eksisterende voldsforebyggende indsats. Vær dog opmærksom på, at der også kan være brug for helt nye og kreative løsninger.

God fornøjelse

Overblik over Integreret Voldsforebyggelse

Medarbejderseminar:

Målet med medarbejderseminaret er at ledelse og medarbejdere i fællesskab diskuterer, hvordan voldsforebyggelsen kan forbedres og peger på konkrete udfordringer og løsninger.

1. Styregruppemøde

Målet med det 1. styregruppemøde er at udvikle konkrete handleplaner på baggrund af de udfordringer og løsninger, som blev identificeret på medarbejderseminaret. Handleplaner skal indeholde konkrete tiltag, som skal integreres i praksis imellem styregruppemøderne. Styregruppen består af lokal leder, arbejdsmiljø-repræsentant og to-tre medarbejdere.

2. Styregruppemøde

Målet med 2. styregruppemøde er at evaluere handleplaner og konkrete tiltag fra 1. styregruppemøde og evt. lægge nye handleplaner.

3. Styregruppemøde

Målet med 3. styregruppe-møde er at evaluere handleplaner og konkrete tiltag fra 2. styregruppemøde. Derudover er det formålet at evaluere Integreret Voldsforebyggelse og lægge en plan for, hvordan Integreret Voldsforebyggelse fremover kan indgå i det systematiske arbejdsmiljøarbejde.

Medarbejderseminar

1. Styregruppemøde

2. Styregruppemøde

3. Styregruppemøde

Gode råd til leder og arbejdsmiljørepræsentant

Vælg det rette tidspunkt for projektet

Det er vigtigt at vælge et tidspunkt, hvor der ikke er for mange strukturelle ændringer i organisationen (lederskift, sammenlægninger eller lignende), da det ellers kan være svært at afsætte ressourcer og beholde fokus på gennemførelsen.

Prioriter projektet

Det er vigtigt, at projektet prioriteres af den øverste ledelse, så der både sættes tid og ressourcer af til mødeafholdelse og det konkrete arbejde mellem møderne, hvor nye konkrete tiltag skal integreres i praksis.

Inddrag medarbejderne og sæt fokus på samarbejde

Inddragelse af medarbejderne er vigtigt for at identificere de mest relevante udfordringer og finde passende løsninger. Det er vigtigt, at medarbejdere og ledere arbejder sammen, og at begge parter påtager sig opgaver i arbejdet med at forbedre voldsforebyggelsen.

Fortæl om projektet til medarbejdere uden for styregruppen

Husk at sørge for en god formidling mellem styregruppen, og resten af medarbejdergruppen, så alle på arbejdspladsen involveres og er informerede om, hvordan arbejdet med konkrete tiltag skrider frem.

Medarbejderseminar

Formål

Formålet med medarbejderseminar er at ledelse og medarbejdere i fællesskab diskuterer, hvordan voldsforebyggelsen kan forbedres og peger på konkrete udfordringer og løsninger.

Program

Medarbejderseminaret består af 4 trin.

- 1.** Ledelse og arbejdsmiljørepræsentant præsenterer målet med Integreret Voldsforebyggelse ved hjælp af en PowerPoint-præsentation og et talepapir udarbejdet som en del af værktøjet Integreret Voldsforebyggelse
- 2.** Medarbejderne skal herefter arbejde i grupper og diskutere emner med relevans for voldsforebyggelse. Gruppernes opgave er at diskutere, hvordan voldsforebyggelsen kan forbedres inden for specifikke emner samt at komme med specifikke løsningsforslag.
- 3.** Grupperne fremlægger for hinanden i plenum, og leder og arbejdsmiljørepræsentant tager udførlige notater, som indføres i værktøjskassens skema: "Gruppernes input til styregruppen".
- 4.** Slutteligt nedsættes en styregruppe (leder, arbejdsmiljørepræsentant og to-tre medarbejdere), som skal mødes og arbejde videre med konkrete løsninger.

Tidsramme tre timer

- 30 min. til introduktion
- 60 min. til gruppearbejde
- 30 min. pause
- 60 min. til opsamling og nedsættelse af styregruppe.

Materialer

- PowerPoint-præsentation
- Talepapir "Intro til Integreret Voldsforebyggelse"
- "Liste med emner om dialog om voldsforebyggelse til gruppearbejde" (Print til hver gruppe)
- Notatark: "Gruppernes input til styregruppen" (Print ca. 10 eksemplarer)
- Handleplansskema til styregruppemøder.

Husk:

Det er vigtigt, at I på arbejdspladsen bliver enige om, hvilke områder eller udfordringer, der er vigtige for netop jeres arbejdsplads at arbejde med, og at alle får mulighed for at komme til orde!

Medarbejderseminar

Gode råd til leder og arbejdsmiljørepræsentant

Lav grupper på forhånd

Lav grupper på forhånd for at sikre det største udbytte af gruppearbejdet. Sæmmsæt grupperne med fokus på at skabe åben og konstruktiv dialog, der inddrager forskellige perspektiver. Overvej evt. gruppesæmmsætningen i forhold til køn, faglig baggrund og anciennitet.

Inspirér til emner, vær åbne for nye

Fordel alle emner fra arket "Liste med emner til dialog om voldsforebyggelse til gruppearbejde" mellem grupperne. Grupperne skal diskutere emner og komme med løsningsforslag. Hvis grupperne er færdige med et emne før tid, så bed dem om at diskutere udfordringer og løsningsforslag relateret til de øvrige emner på listen eller andre emner, de mener kan forbedre voldsforebyggelse.

Lad grupperne fremlægge for hinanden

Lad hver gruppe få ordet på skift, når i skal samle op på gruppearbejdet. Først når en gruppe er færdig med at fremlægge, kan de øvrige grupper kommentere på gruppens forslag.

Tag notater under gruppernes fremlæggelse

Lad leder eller arbejdsmiljørepræsentant tage notater, mens den anden er ordstyrer, når grupperne fremlægger for hinanden. Gruppernes input skal bruges til det videre arbejde i styregruppen.

Afrunding af seminaret

Understreg, at alle udfordringer og forslag er hørt, og at alt, hvad der er talt om, bringes videre til styregruppen, som herefter arbejder med at lægge handleplaner og integrere konkrete tiltag i praksis.

Medarbejderseminar

Liste med emner til dialog om voldsforebyggelse til gruppearbejde

Fordel alle emner fra denne liste mellem grupperne. I gruppen skal de diskutere emnerne og komme med løsningsforslag. Bliver en gruppe færdig før tid, kan de vælge at diskutere et andet emne på listen eller andre emner, de mener, kan forbedre voldsforebyggelsen.

(Print listen med emner og uddel den til alle grupper.)

1. Definition, voldspolitik og retningslinjer

- Hvordan definerer I vold og trusler?
- Hvad indeholder jeres politik og retningslinjer?
- Er der sammenhæng mellem politik og praksis?
- Hvordan kan ovenstående punkter tydeliggøres mhp. at forbedre voldsforebyggelsen?

2. Introduktion af nye medarbejdere og vikarer

- Er introduktionen af nye medarbejdere/vikarer i forhold til det voldsforebyggende arbejde tilstrækkelig?
- Kan introduktionen forbedres mhp. at forbedre voldsforebyggelsen?

3. Samarbejde, kommunikation og overlevering

- Fungerer overdragelsen af informationer fra et vagthold til et andet godt nok?
- Fungerer det tværfaglige samarbejde godt nok i forhold til voldsforebyggelse?
- Hvordan kan områderne forbedres mhp. at forbedre voldsforebyggelsen?

4. Kommunikation og relationsarbejde med klienterne

- Kan kommunikationen og relationen til klienterne forbedres?
- Har personalet fælles regler og fælles aftaler vedrørende klienterne, og overholdes disse aftaler?
- Hvordan kan områderne forbedres mhp. at forbedre voldsforebyggelsen?

5. Arbejdets organisering, personalesammensætning og bemanning

- Er der behov og mulighed for anden organisering af arbejdet eller en anden personalesammensætning?
- Hvordan kan områderne forbedres mhp. at forbedre voldsforebyggelsen?

Medarbejderseminar

Notatark: Gruppernes input til styregruppen

Formål:

Anvend dette notatark (se tom skabelon og link på næste side) ved gruppefremlæggelse på medarbejderseminaret.

Leder eller arbejdsmiljørepræsentant skal udførligt notere hver enkelt gruppes input vedrørende udfordringer i det voldsforebyggende arbejde samt deres konkrete løsningsforslag.

Notatarket er vigtigt, da det danner grundlag for styregruppens videre arbejde.

(Print ca. ti eksemplarer af dette ark, så der er ark nok at udfylde.)

Eksempel på et udfyldt notatark:

Angiv gruppenr. og emne	Gruppe 3. Kommunikation og overlevering
Beskriv udfordringer	<i>Overleveringer om patienter er mangelfulde, og det betyder at vi ikke er forberedt på øget risiko for konflikt.</i>
Angiv gruppens forslag til løsninger	<i>Husk at overlevere de vigtigste ting Et eksempel på vigtige ting i en overlevering kan fx hænges på kontoret Gennemgå overleveringsprocedure på fyraftensmøde</i>
Kommentar fra de øvrige grupper	<i>Flere fra de andre grupper synes emnet har høj prioritet. Obs. Bente har hørt om et overleveringssystem fra en anden afdeling, som fungerer bedre. Følg op!</i>

Medarbejderseminar

Notatark: Gruppernes input til styregruppen

Angiv gruppenr. og emne	
Beskriv udfordringer	
Angiv gruppens forslag til løsninger	
Kommentar fra de øvrige grupper	

Styregruppemøder

Formål

Målet med møderne er at arbejde med udfordringer og løsningsforslag fra medarbejderseminaret samt at udvikle og implementere konkrete handleplaner. Styregruppen skal bestå af lokal leder, arbejdsmiljørepræsentant og to-tre medarbejdere.

Styregruppen skal mødes tre gange efter medarbejderseminaret med ca. fire ugers mellemrum. Hvert møde skal vare minimum 60 min.

Materialer

- Udfyldte notatark fra medarbejderseminar (Notatark: Gruppernes input til styregruppen).
- Handleplansskemaer.

Program for 1. styregruppemøde

- Gennemgå notatark fra medarbejderseminar (Gruppernes input til styregruppen).
- Udvælg et-to emner/områder.
- Diskuter udvalgte emner/områder.
- Læg en handleplan og udfyld handleplansskema.
- Aftal hvem der er ansvarlig for at formidle beslutninger fra styregruppen til de øvrige medarbejdere.
- Fastsæt et tidspunkt for næste styregruppemøde.

HUSK:

Når der udvælges et emne, så er det vigtigt grundigt at overveje:

- 1.** Hvad er udfordringen?
- 2.** Er der noget den enkelte/gruppen/ledelsen kan gøre for at forbedre området?
- 3.** Hvordan informeres den øvrige medarbejdergruppe om handleplaner og tiltag?

Program for 2. styregruppemøde

- Evaluér handleplan fra sidste møde: Hvad er status? Hvad er gået godt/dårligt? Er handleplanen afsluttet eller fortsætter den? Skal den justeres?
- Gennemgå notatark: Gruppernes input til styregruppen fra medarbejderseminaret og udvælg nyt emne/emner.
- Diskuter emnet/emnerne.
- Læg en handleplan og udfyld handleplanskema.
- Aftal hvem der er ansvarlig for at formidle beslutninger fra styregruppen til de øvrige medarbejdere.
- Fastsat et tidspunkt for næste styregruppemøde.

Program for 3. styregruppemøde

- Evaluér handleplan fra sidste møde: Hvad er status? Hvad er gået godt/dårligt? Er handleplanen afsluttet eller fortsætter den? Skal den justeres?
- Evaluér forløbet Integreret Voldsforebyggelse og overvej, om og hvordan I evt. kan arbejde videre.
- Send mail til medarbejdergruppen om, hvad styregruppens arbejde har medført, og hvad der er opnået.
- Fremhæv medarbejdernes indsats for at bidrage med gode forslag og ændringer til at forbedre voldsforebyggelse på jeres arbejdsplads.
- Læg en plan for, hvordan læring og tilgangen fra Integreret Voldsforebyggelse fremover kan indgå som en del af det systematiske arbejdsmiljøarbejde.

Styregruppemøder

Handleplansskema

Formål

Målet med dette handleplansskema er at registrere aftaler indgået på styregruppemøderne, så ledelse og medarbejdere forpligter sig over for hinanden og husker konkrete aftaler. Skemaet udfyldes af leder eller arbejdsmiljørepræsentant. Til hvert styregruppemøde medbringer leder eller arbejdsmiljørepræsentant flere tomme skemaer, så det er muligt at udfylde flere handleplaner.

Eksempel på en udfyldt handleplan:

Fokusområde: <i>Kommunikation og overlevering om risici</i>		
Handleplan medarbejdere Angiv hvad de enkelte styregruppemedlemmer skal gøre og hvornår en opgave skal udføres		
Opgave	Hvem	Hvornår/hvor ofte
<i>Bente og Hans laver en liste over de ting, som det er besluttet at have fokus på for at forbedre kommunikation og overlevering af information om patienterne. De sender listen på mail til alle</i>	<i>Bente og Hans</i>	<i>Næste styregruppemøde 12.03.2021</i>
<i>Kim undersøger erfaringer fra naboafdeling om mere effektive overleveringsmøder</i>	<i>Kim</i>	<i>Inden næste møde 12.03.2021</i>
Handleplan ledelse Angiv, hvad ledelsen skal gøre inden næste styregruppemøde		
Opgave	Hvem	Hvornår/hvor ofte
<ul style="list-style-type: none"> <i>· Informere alle medarbejdere om at der skal arbejdes med at forbedre Kommunikation og overlevering</i> <i>· Opfordre medarbejdere til at prioritere grundig overlevering</i> <i>· Opfordre til at melde tilbage om erfaringer på overleveringsmøder</i>	<i>Anja</i>	<i>Inden næste styregruppemøde 12.03.2021</i>
<i>Status på opgaverne rapporteres ved næste styregruppemøde, d.12.03.2021. 12.00-13.00</i>		

Styregruppemøder

Handleplansskema

Fokusområde:		
Handleplan medarbejdere Angiv hvad de enkelte styregruppemedlemmer skal gøre inden næste møde for at forbedre det udvalgte område.		
Opgave	Hvem	Hvornår/hvor ofte
Handleplan ledelse Angiv, hvad ledelsen skal gøre inden næste styregruppemøde.		
Opgave	Hvem	Hvornår/hvor ofte
<i>Status på opgaverne rapporteres ved næste styregruppemøde, d. kl.</i>		

Det kan godt virke som en stor mundfuld at skulle i gang med ovenstående. Men erfaringer fra Psykiatrien og Kriminalforsorgen viser, at der opstår mange gode idéer og forandringer ved at anlægge en systematisk og integreret tilgang til voldsforebyggelse.

God fornøjelse!

Med venlig hilsen

Projektgruppen bag Integreret Voldsforebyggelse

Integreret Voldsforebyggelse er udviklet og afprøvet af forskere fra Arbejdsmedicin, Regionshospitalet Herning (arbejdsmedicin.rm.dk) og Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø (nfa.dk). Se mere på [Forskningsprojektet Integreret Voldsforebyggelse](#).

